

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

SOME ASPECTS OF THE APPLICATION OF ADMINISTRATIVE LIABILITY FOR OFFENSES RELATED TO CORRUPTION IN THE FIELD OF FINANCIAL CONTROL

Петренко Г.О., к.е.н., доцент,
доцент кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права
Донецький національний університет імені Василя Стуса

Ковальчук В.І., студентка ІV курсу
юридичного факультету
Донецький національний університет імені Василя Стуса

У статті досліджено питання застосування відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, що є проблемним явищем у сучасному українському суспільстві. З огляду на події останніх років і неоднозначні позиції Конституційного Суду України, удосконалення законодавчого врегулювання визначеної групи суспільних відносин залишається актуальним. У Кодексі України про адміністративні правопорушення статтею 172⁶ передбачено відповідальність за недотримання вимог фінансового контролю, а саме за несвоєчасне подання, неподання чи подання завідомо недостовірних відомостей у декларації про майнове становище осіб, уповноважених на виконання функцій держави. Визначена норма є лідером за кількістю справ у судах щодо притягнення до відповідальності осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, що зумовило необхідність ґрунтовного дослідження її застосування.

Статтю присвячено дослідженню практичного аспекту застосування адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, та виокремлення основних судових підходів щодо оцінки суб'єктивної сторони правопорушення, передбаченого статтею 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення. Здійснено узагальнення практики щодо застосування адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, проведено комплексний аналіз юридичного складу такого адміністративного правопорушення, визначено його об'єкт, суб'єкт, об'єктивну та суб'єктивну сторони. Обґрунтовано, що бланкетність диспозиції статті 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення стала підставою для наявності в уповноважених суб'єктів широкого поля розсуду щодо застосування санкцій, що призвело до неефективності її застосування. Узагальнено практику застосування адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, та виокремлено основні чинники встановлення судом відсутності умислу особи щодо порушення приписів наведеної статті та закриття справ визначеної категорії.

Ключові слова: правопорушення, пов'язані з корупцією, адміністративне правопорушення, фінансовий контроль, відповідальність, декларація, недостовірні відомості.

The application of liability for corruption-related offenses in the field of financial control, which is a problematic issue in modern Ukrainian society, has been examined. Due to the events occurring during recent years as well as the ambiguous positions of the Constitutional Court of Ukraine, improvement of the legislative regulation of the defined group of social relations remains relevant. Article 172⁶ of the Code of Ukraine on Administrative Offenses provides for liability for non-compliance with the requirements of financial control, namely for late submission, non-submission or submission of knowingly inaccurate information in the declaration on property status of persons authorized to perform state functions. This provision is leading as to the number of court cases concerning prosecution of persons who have committed corruption or corruption-related offenses, which necessitated a thorough study of its application. The article is devoted to the research of the practical aspect of the application of administrative liability for corruption-related offenses in the field of financial control and highlighting the main judicial approaches to evaluation of the subjective aspect of the offense contemplated in Article 172⁶ of the Code of Ukraine on Administrative Offenses.

The practice of application of administrative liability for corruption-related offenses in the field of financial control has been generalized, a comprehensive analysis of such an administrative offense has been conducted, as well as its object, subject, objective and subjective aspects have been defined. It has been substantiated that the reference of Article 172⁶ of the Code of Ukraine on Administrative Offenses became the basis for the authorized subjects to have a wide field of discretion regarding the sanctions application, which caused the ineffectiveness of its application. The practice of application of administrative liability for corruption-related offenses in the field of financial control has been generalized, and the main factors of court's finding of the lack of the person intent to violate the provisions of this Article and closure of the cases belonging to the defined category have been highlighted.

Key words: corruption-related offenses, administrative offense, financial control, responsibility, declaration, inaccurate information.

Постановка проблеми. У сучасних умовах становлення демократичної держави залишається надзвичайно актуальним дослідження механізму протидії корупційним проявам та правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Одним із головних елементів такого механізму виступає застосування адміністративної відповідальності, встановленої розділом 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [1]. На особливу увагу заслуговує стаття 172⁶ КУпАП «Порушення вимог фінансового контролю», основною метою якої є забезпечення своєчасності та достовірності декларування способом встановлення юридичної відповідальності за несвоєчасне подання, неподання чи подання завідомо недостовірних відомостей у декларації про майнове становище осіб, уповноважених на виконання функцій держави.

Попри запровадження в Україні протягом останніх років принципово нової системи декларування доходів і витрат осіб, уповноважених на виконання функцій держави, а також встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства в цій сфері, на теперішньому етапі розвитку визначеної групи суспільних відносин проблема врегулювання адміністративної відповідальності за їх порушення не є вичерпаною. Нагального дослідження й аналізу для подальшого ефективного застосування потребує практичний аспект притягнення до відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, та виокремлення основних способів його вдосконалення, оскільки зазначене коло питань було недостатньо охоплено ґрунтовними науковими розвідками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, досліджували такі вітчизняні вчені, як: С.Т. Гончарук, Г.В. Лученцов, О.Ф. Пасєка, які розкрили проблемні питання адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового контролю; О.О. Губанов, який визначив склад правопорушення, передбаченого статтею 172⁶ КУпАП, надав характеристику його елементів; А.В. Титко, що роз'яснила вимоги фінансового контролю стосовно суб'єкта адміністративної корупційної відповідальності та членів його сім'ї тощо. Крім того, окремі аспекти правопорушень, пов'язаних із корупцією у сфері фінансового контролю, досліджували В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, А.В. Гайдук, О.В. Клок, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, Н.О. Корчак, М.І. Мельник, К.К. Полькін, В.П. Попович, В.Ф. Пузирич, С.С. Серьогін, К.В. Юртаєва, А.О. Яфонкін. Водночас ці й інші дослідження не вичерпують всієї проблематики відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, неповно розкривають їхній зміст, поза увагою залишається низка питань правового регулювання відносин у цій сфері, а також проблеми правозастосування, які пов'язані з недоліками регламентації таких відносин.

Метою статті є узагальнення практики застосування адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, та виокремлення основних судових підходів щодо оцінки суб'єктивної сторони правопорушення, передбаченого статтею 172⁶ КУпАП.

Виклад основного матеріалу. Частина перша статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) визначає корупційне правопорушення як «діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність» [2]. Тобто корупційне правопорушення визначається через логічний зв'язок із поняттям «корупція», закріплене тією самою статтею 1 Закону, за змістом якої корупція полягає у використанні цією ж особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей із метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам із метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей. Під час проведення аналізу положень Закону варто звернути увагу і на класифікацію корупційних правопорушень, а саме: кримінально-правові, цивільно-правові та дисциплінарні. У наведеній типології, як бачимо, немає корупційних адміністративних правопорушень. Натомість вони включені до іншої групи правопорушень, а саме: «правопорушень, пов'язаних із корупцією», під якими законодавець розуміє «діяння, що не містять ознак корупції, але порушують встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинені особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за які законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність». З тексту цієї норми-дефініції випливає, що певне коло злочинів, адміністративних правопорушень, цивільних, трудових і службових деліктів можуть порушувати «встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження» для відповідних суб'єктів, але не мати ознак корупції, тобто не бути корупційними.

За кількістю справ у судах щодо притягнення до відповідальності осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, найпоширенішим серед адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією,

є саме «невиконання вимог» статті 172⁶ КУпАП, яка передбачає відповідальність за недотримання вимог фінансового контролю. Відповідно до Звіту судів першої інстанції про розгляд матеріалів адміністративного провадження, станом на 2019 р. за статтею 172⁶ КУпАП спостерігаємо: 1) кількість справ, що перебували на розгляді судів (усього) – 324; 2) кількість повернутих справ – 5; 3) кількість розглянутих справ – 309; 4) кількість нерозглянутих справ на кінець звітної періоду – 10; 5) кількість осіб, щодо яких розглянуто справи (усього) – 309; 6) кількість осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності – 183 [3]. За результатами проведених у 2019 р. заходів контролю щодо своєчасності подання декларацій Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) складено та передано до суду 371 протокол про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, за статтею 172⁶ КУпАП України, що в 1,2 рази перевищує показник 2018 р. (309) [4].

Як уже зазначалося, стаття 172⁶ КУпАП «Порушення вимог фінансового контролю» входить до глави 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією». До внесення змін у 2014 р. ця глава мала назву «Адміністративні корупційні правопорушення» та, звісно, закріплювала інший перелік діянь, за які особи, винні в їхньому вчиненні, притягувалися до адміністративної відповідальності. Об'єкт адміністративного делікту за статтею 172⁶ тоді визначався як «суспільні відносини у сфері державного управління, а також у сфері запобігання та протидії корупції». Згідно з новою редакцією родовий об'єкт правопорушення, передбаченого главою 13-А КУпАП, варто визначити як «суспільні відносини у сфері забезпечення дотримання вимог, заборон та обмежень, встановлених Законом, особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування», а безпосереднім об'єктом – «недотримання вимог фінансового контролю є суспільні відносини у сфері декларування доходів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» [5, с. 170].

З об'єктивної сторони протиправний намір цього адміністративного правопорушення реалізується у формі дії (несвоєчасне подання декларації; несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку) та бездіяльності (неповідомлення про відкриття валютного рахунку).

У частині першій статті 172⁶ КУпАП ідеться про несвоєчасне подання без поважних причин декларації. Для розкриття об'єктивних елементів адміністративного правопорушення, передбаченого частиною першою статті 172⁶ КУпАП, варто зазначити, що диспозиція цієї норми за своїм змістом є бланкетною адміністративно-правовою нормою, тобто нормою, яка лише називає або описує правопорушення, а для повного визначення його ознак спрямовує до інших норм. Зокрема, примітка до статті 172⁶ КУпАП, що містить вказівку на суб'єкта цього правопорушення, скеровує правозастосувача до норм спеціального антикорупційного закону, зокрема частин першої і другої статті 45 Закону, у яких, крім іншого, передбачено деяку деталізацію відповідних положень нормативно-правових актів, що розкриває зміст частини першої статті 172⁶ КУпАП у розрізі тих ознак, які мають значення для правової кваліфікації зазначеного діяння. Обов'язковою ознакою складу правопорушення, передбаченого частиною першою статті 172⁶ КУпАП, є встановлення несвоєчасності подання декларації, тобто подання поза строком, визначеним Законом. Варто зауважити, що в частині першій статті 45 Закону визначено кінцевий строк (часові межі), коли уповноважені на те особи зобов'язані подати декларацію, зокрема вміщено формулювання «щорічно до 1 квітня». Своєю чергою, у випадках, передбачених частиною другою статті 45 Закону, тобто в разі припинення здійснення діяльності, цей строк

не визначений узагалі. Відсутність законодавчо визначеного строку подання декларації в разі припинення діяльності унеможливає безумовну констатацію несвоєчасності такого подання. Конструктивною ознакою цього правопорушення є також несвоєчасне подання декларації без поважних на те причин. Тобто за наявності останніх відповідальність за аналізованою частиною статті виключається. Під поважними причинами варто розуміти неможливість особи подати вчасно декларацію у зв'язку із хворобою, перебуванням особи на лікуванні, унаслідок стихійного лиха (повень, пожежа, землетрус), технічних збоїв офіційного вебсайту НАЗК, витребуванням відомостей, необхідних для внесення в декларацію, перебуванням (триманням) під вартою тощо [6].

Частина друга статті 172⁶ КУпАП визначає дії (несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку) та бездіяльність (неповідомлення про відкриття валютного рахунку). У разі відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунку в установі банку-нерезидента відповідний суб'єкт декларування зобов'язаний письмово повідомити про це Національне агентство в десятиденний строк із дня, коли суб'єкт декларування чи член його сім'ї відкрив зазначений валютний рахунок, або із дня, коли суб'єкту декларування стало відомо або повинно було стати відомо про відкриття зазначеного валютного рахунку членом його сім'ї [6]. Як у роз'ясненнях Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, так і у практиці інших судів системи судоустрою була сформована позиція, за якою для визначення відповідальності, зокрема й за частиною другою статті 172⁶ КУпАП, необхідно застосувати Закон.

Наприклад, у постанові Апеляційного суду міста Києва від 17 лютого 2017 р. у справі № 33/796/390/2016 суд зазначає, що «відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про запобігання корупції» у редакції Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей подання службовими особами декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру у 2016 р.» встановлено, що в разі суттєвої зміни в майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання ним доходу, придбання майна на суму, яка перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня відповідного року, зазначений суб'єкт у десятиденний строк із моменту отримання доходу або придбання майна зобов'язаний письмово повідомити про це Національне агентство. Зазначена інформація вноситься до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та оприлюднюється на офіційному вебсайті Національного агентства. Порядок інформування Національного агентства про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента, а також про суттєві зміни в майновому стані визначається Національним агентством» [7]. Також рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції № 3 затверджена Форма повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування, відповідно до якої під суттєвою зміною в майновому стані суб'єкта декларування розуміється отримання ним одноразового доходу або придбання майна на суму, яка перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня року, у якому подається повідомлення. Якщо вартість майна перевищує 50 мінімальних заробітних плат, але була сплачена частинами, то повідомлення про суттєві зміни в майновому стані подається після переходу права власності на таке майно. Про отримання доходу, який був нарахований, але не сплачений (не отриманий), не повідомляється. Повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування подається ним особисто шляхом заповнення відповідної електронної форми на вебсайті Національного агентства

з питань запобігання корупції через власний персональний електронний кабінет суб'єкта декларування в системі Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Інформація, включена в повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування, повинна бути також відображена в декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, яку такий суб'єкт декларування подає відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» [8]. Водночас ані Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, ані Апеляційний суд міста Києва й інші суди, коли застосовують відповідне положення, не вказують, у зв'язку із чим вони роблять висновок про необхідність застосування норм Закону «Про запобігання корупції». Зважаючи на те, що частина друга статті 172⁶ КУпАП не спрямовує до будь-якої галузі права і не має конкретизованого характеру, вона не є бланкетною нормою, а тому посилення під час застосування частини другої статті 172⁶ КУпАП на Закон є дискусійним, оскільки не має законодавчо визначеного підґрунтя. Це підтверджується рішенням Конституційного Суду України, у якому наголошується, що «бланкетна диспозиція кримінально-правової норми лише називає або описує злочин, а для повного визначення його ознак відсилає до інших галузей права. Основна особливість бланкетної диспозиції полягає в тому, що така норма має загальний і конкретизований зміст. Загальний зміст бланкетної диспозиції передається словесно-документальною формою відповідної статті Особливої частини Кримінального кодексу України і включає положення інших нормативно-правових актів у тому вигляді, в якому вони сформульовані безпосередньо в тексті статті» [9].

Частина четверта статті 172⁶ КУпАП зазначає активні дії, а саме подання завідомо недостовірних відомостей у декларації. Відповідальність за цією статтею за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, настає в разі, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 100 до 250 прожиткових мінімумів для працездатних осіб [6].

Суб'єкт правопорушення, пов'язаного з корупцією у процесі фінансового контролю, є спеціальним – особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які згідно з вимогами частин першої та другої статті 45 Закону виступають суб'єктами декларування. Законом встановлено, що обов'язок подання декларацій покладається на таких суб'єктів, як: Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор, Голова Національного банку України, Голова й інші члени Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та інші.

Суб'єктивна сторона порушення вимог фінансового контролю може характеризуватися як умисною, так і необережною формою вини, за винятком такої форми, як подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Остання потребує лише вчинення правопорушення із прямим умислом, на що вказує завідомість як ознака складу цього правопорушення [5, с. 171].

Проблема реалізації законодавчих положень змісту порушення вимог фінансового контролю полягає у спірному підході до оцінки суб'єктивної сторони цього пра-

вопорушення як такої, що «характеризується наявністю вини у формі прямого чи непрямого умислу; учинення цього діяння через необережність виключає притягнення особи до адміністративної відповідальності» [6]. Зазначена позиція слугує підґрунтям ухвалення суперечливих рішень за такою категорією справ.

Однією з найбільш поширених причин закриття справ за статтею 172⁶ КУпАП є встановлення судом відсутності умислу особи на несвоечасне неподання декларації, зокрема через те, що особа мала намір подати декларацію, але з певних причин не змогла це зробити. Наприклад, відповідно до постанови Василівського районного суду від 17 квітня 2020 р. Особа-1, депутат міської ради, коли придбав автомобіль, вартість якого перевищувала 50 прожиткових мінімумів, не повідомив протягом 10 днів НАЗК щодо змін майнового стану, проте в щорічній декларації відобразив придбання зазначеного автомобіля. Саме це стало належним доказом відсутності мети порушити вимоги фінансового контролю чи наявності будь-якого корупційного інтересу. Суд зробив висновок, що Особа-1 не приховував факт придбання автомобіля та не знав про необхідність такого повідомлення органів НАЗК. Матеріали справи не містили письмового ознайомлення депутата із зазначеними вимогами. За таких обставин суд встановив відсутність умислу особи, пов'язаного з таким неповідомленням [10]. Бориспільський міськрайонний суд у постанові від 5 листопада 2018 р. також не вбачав у діях особи мотивів, спрямованих на уникнення фінансового контролю отриманого доходу, оскільки дохід був отриманий законним способом та із законних джерел, його розмір був більшим, ніж той, що вимагали у складеному стосовно нього протоколі про вчинення корупційного правопорушення. У цій справі Особа-1 продав мотоцикл, вартість якого за договором купівлі-продажу становила 49 000 грн, водночас у декларації він зазначив дохід від продажу мотоцикла в сумі 324 000 грн. Така різниця виникла у зв'язку з тим, що держслужбовець ще додатково продав запчастини й агрегати цього мотоцикла, тому отримав значно більший дохід, ніж був підтверджений договором. З огляду на це щодо особи був складений протокол про порушення частини четвертої статті 172⁶ КУпАП за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації. Позиція суду в цій справі була досить логічною, а справа була закрита за відсутністю складу правопорушення [11]. Обґрунтовуючи своє рішення про закриття справи за частиною першою статті 172⁶ КУпАП щодо Особи-1, Христинівський районний суд Черкаської області в постанові від 14 травня 2018 р. зазначив, що Особа-1 не мав прямого умислу на вчинення адміністративного правопорушення, оскільки за даними наданого НАЗК додатка послідовності дій у використанні Єдиного державного реєстру декларацій він намагався значну кількість разів, у різні дні, у різні періоди доби подати електронну декларацію, однак зіткнувся з неналежним функціонуванням реєстру [12]. Протилежний висновок міститься в постанові Печерського районного суду міста Києва від 16 січня 2017 р., у якій суд визнав докази Особи-1 про неможливість своєчасного подання декларації у зв'язку з некоректною роботою програмного забезпечення недостатніми, оскільки перший вхід до особистого кабінету Особою-1 здійснено після закінчення встановленого законом строку на подання декларації [13]. Особливої уваги вартє рішення Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 13 червня 2018 р., у якому свідченням

наміру Особи-1 вчасно подати декларацію стало те, що після неможливості увійти до особистого кабінету він звертався по допомогу до свого керівника [14]. З наведеного вбачається, що практика застосування відповідальності за статтею 172⁶ КУпАП не є однозначною, передусім тому, що існують випадки, коли одні суди визнають окрему причину «поважною» і такою, що свідчить про відсутність умислу на вчинення протиправного діяння, а інші – не вважають її такою.

Кваліфікуючою ознакою цього правопорушення є вчинення дій, передбачених частинами першою або другою, особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення (частина третя статті 172⁶ КУпАП). Кваліфікація за частиною третьою статті 172⁶ КУпАП можлива тільки в тому разі, коли особа, яка була притягнута до адміністративної відповідальності за вказані порушення, повторно вчиняє такі дії щодо нової декларації, іншого факту відкриття валютного рахунку в установі банку нерезидента чи іншої суттєвої зміни в майновому стані порівняно з тими, за невиконання вимог щодо яких застосована відповідальність. Ця ознака підвищує ступінь небезпечності зазначеного адміністративного правопорушення та зумовлює застосування більш жорсткої санкції за вчинення таких дій.

Висновки. У результаті проведеного аналізу офіційного тлумачення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ, звернення до судової практики й опрацювання положень міжнародної та національної правової доктрини варто зазначити, що бланкетність диспозиції статті 172⁶ КУпАП стала підставою для наявності в уповноважених суб'єктів широкого поля розсуду щодо застосування санкцій зазначеної статті. Поширена практика закриття провадження у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення, яка ґрунтується, зокрема, на тому, що складені адміністративні матеріали щодо особи повинні містити докази саме прямого чи непрямого умислу. За таких обставин більшість правопорушників за цією статтею до адміністративної відповідальності не притягаються, а суди у своїх рішеннях неоднаково трактують відповідну норму, що зумовлює її низьку правореалізаційну ефективність.

У результаті узагальнення практики застосування адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією у сфері фінансового контролю, виокремлено основні причини встановлення судом відсутності умислу особи на порушення приписів статті 172⁶ КУпАП та закриття справ категорії, що розглядається, серед яких: 1) наявність наміру подати декларацію, проте неможливість це зробити або через некоректну роботу вебсайту НАЗК, або через необхідність заміни особистого ключа (за частиною першою статті 172⁶ КУпАП); 2) відображення в щорічній декларації суттєвих змін у майновому стані (за частиною другою статті 172⁶ КУпАП); 3) доведеність факту отримання доходу законним способом та із законних джерел (за частиною четвертою статті 172⁶ КУпАП). Своєю чергою, не визнаються свідченням відсутності умислу на несвоечасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за частиною першою статті 172⁶ КУпАП ситуації, коли суб'єкт здійснив лише одну спробу увійти в систему, яка була невдалою через певні технічні збої, або виявив намір подати декларацію в останні дні подання чи після спливу відповідного строку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки*. 1984. № 51. Ст. 1122 (зі змінами).
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
3. Звітність про стан здійснення правосуддя в місцевих загальних судах області за 2019 р. *Судова влада України*. URL: <https://rv.court.gov.ua/tu18/statistics/901047/>.

4. Звіт про діяльність Національного агентства з питань запобігання корупції за 2019 р. *Офіційний вебсайт Національного агентства з питань запобігання корупції*. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/Zvit-NAZK-za-2019-rik-15.04.2020.pdf>.
5. Лученцов Г.В. Адміністративна відповідальність за порушення вимог фінансового контролю. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 169–173.
6. Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 листопада 2017 р. № 223–943/0/4–17. *Закон і бізнес*. URL: https://zib.com.ua/files/Golovam_apeliasijnih_sudiv_vid_2205_2017.pdf.
7. Постанова Апеляційного суду міста Києва від 17 лютого 2017 р. у справі № 33/796/390/2016. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64920574>.
8. Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції»: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 11 серпня 2016 р. № 3. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://rada.gov.ua/uploads/documents/47333.pdf>.
9. Рішення Конституційного Суду України від 19 квітня 2000 р. у справі № 6-рп/2000. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-00>.
10. Постанова Василівського районного суду Запорізької області від 17 квітня 2020 р. у справі № 311/3186/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88847746>.
11. Постанова Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 5 листопада 2018 р. у справі № 359/7835/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77668981>.
12. Постанова Христинівського районного суду Черкаської області від 14 травня 2018 р. у справі № 706/280/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73945840#>.
13. Постанова Печерського районного суду міста Києва від 16 січня 2017 р. у справі № 757/64139/16-п. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64879930#>.
14. Постанова Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 13 червня 2018 р. у справі № 243/3578/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74683799>.